

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VETERINARIJOS ĮSTATYMO NR. I-2110 6
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 589
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Siekiant įgyvendinti aštuonioliktos Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos tikslą - mažinti dubliuojamas funkcijas, teikiamas Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymo Nr. I-2110 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Projektas Nr. 1). Šiuo Projektu siūloma atsisakyti biocidinių produktų autorizacijos funkcijų dubliavimo, tuo pačiu efektyviau naudoti valstybės institucijų veiklai skiriamas valstybės biudžeto lėšas, žmogiškuosius resursus, gerinti teikiamų administracinių paslaugų kokybę.

Projekto Nr. 1 uždavinys – atsisakyti biocidinių produktų autorizacijos funkcijos vykdymo Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje (toliau – VMVT), paliekant tik biocidinių produktų naudojimo teisėtumo priežiūrą VMVT priežiūrimose ūkio subjektų veiklos srityse.

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr. 2) tikslas – užtikrinti teisės aktais institucijoms pavedamų funkcijų ir įgaliojimų apimčių suderinamumą.

Projekto Nr. 2 uždavinys – patikslinti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 589 straipsnio 30 punkto nuostatas, atsižvelgiant į tai, kad VMVT paliekama tik biocidinių produktų naudojimo priežiūra jos kompetencijos srityse.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatoriai - Seimo Kaimo reikalų komitetas. Įstatymų projektai parengti atsižvelgiant į Seimo Kaimo reikalų komiteto 2024 m. birželio 26 d. priimtą protokolinį nutarimą, kuriuo bendru sutarimu buvo nuspręsta parengti ir registruoti Seimo narių vardu Veterinarijos įstatymo Nr. I-2110 6 straipsnio įstatymo pakeitimo įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus. Projektai parengti kartu su VMVT ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – ŽŪM).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 11 punkte numatyta, kad VMVT išduoda veterinarinių biocidinių produktų autorizavimo liudijimus. Ši VMVT funkcija detalizuojama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarime Nr. 686 „Dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo“ (toliau –nutarimas Nr. 686).

Nutarimu Nr. 686 su biocidinių produktų vertinimu, autorizacija, lygiagrečios prekybos leidimų išdavimu ar teise leisti laikinai tiekti rinkai ar naudoti 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo nustatytų autorizacijos liudijimo išdavimo sąlygų neatitinkančius biocidinius produktus, susijusias funkcijas pavesta pagal kompetenciją vykdyti dviem institucijoms:

- VMVT pavestos funkcijos, susijusios su veterinariniais biocidiniais produktais, t.y. 3 produktų tipo (veterinarinė higiena) biocidiniais produktais, 4 produktų tipo (maisto ir pašarų sritis) biocidiniais produktais, skirtais naudoti tik pašarų ar tik gyvūnų geriamojo vandens srityje, 14 produktų tipo (rodenticidai) biocidiniais produktais, skirtais naudoti tik gyvūnų auginimo, laikymo vietose ir transportavimo priemonėse, 18 produktų tipo (insekticidai, akaracidai ir kiti nariuotakojų kontrolės produktai) biocidiniais produktais, skirtais naudoti tik veterinarinės higienos tikslais tiesiogiai ant odos arba gyvūnų auginimo, laikymo vietose ir transportavimo priemonėse, 19 produktų tipo (repelentai ir atraktantai) biocidiniais produktais, skirtais naudoti tik gyvūnų auginimo, laikymo vietose ir transportavimo priemonėse, 22 produktų tipo (balzamavimo ir taksiderminiai skysčiai) biocidiniais produktais, skirtais tik gyvūnų kūnams arba jo dalims dezinfekuoti ir konservuoti (nutarimo Nr. 686 3.5 papunktis);

- Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) pavestos funkcijos, susijusios su biocidiniais produktais, kurie nėra priskirti VMVT kompetencijai (nutarimo Nr. 686 3.4.10 papunktis).

Nutarimu Nr. 686 VMVT pagal kompetenciją pavesta taip pat parengti teisės aktų dėl valstybės rinkliavos už jos teikiamas paslaugas projektus (3.3 papunkčiu), bendradarbiauti su NVSC pastarajam vykdant nacionalinės pagalbos tarnybos, konsultuojančios pareiškėjus, biocidinių produktų gamintojus, importuotojus, tolesnius naudotojus ir kitus suinteresuotus asmenis atitinkamos jų atsakomybės, įpareigojimų ir teisių pagal Reglamentą (ES) Nr. 528/2012 klausimais, funkcijas (3.4.2 papunktis).

Nutarimo Nr. 686 3.10 papunkčiu tiek VMVT, tiek NVSC pavedama pagal jų kompetencijai priskirtas priežiūros sritis vykdyti priežiūrą, ar:

- naudojami biocidiniai produktai įteisinti;

- biocidiniai produktai naudojami pagal autorizacijos liudijimuose ar leidimuose nustatytas sąlygas;

- biocidinių produktų gamintojai pildo atitinkamus su gamybos procesu susijusius dokumentus popierine ir elektronine forma, kurie svarbūs rinkai tiekiamo biocidinio produkto kokybei ir saugai, ir saugo gamybos partijos pavyzdžius.

ANK 589 straipsnio 30 punkte numatyta VMVT pareigūnams teisė pradėti administracinių nusižengimų teisena, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus ir dėl ANK 49 straipsnio 1, 2 ir 4 dalyje numatytų administracinių nusižengimų. ANK 49 straipsnio 1, 2 dalyse numatyta atsakomybė už Reglamente (ES) Nr. 528/2012 nustatyta tvarka neįteisintų biocidinių produktų naudojimą ar įteisintų biocidinių produktų naudojimą pažeidžiant Reglamente (ES) Nr. 528/2012 nustatytus reikalavimus, o 4 dalyje – už Reglamente (ES) Nr. 528/2012 nustatytų reikalavimų biocidinių produktų gamintojui, autorizacijos liudijimų turėtojui kaupti ir (ar) saugoti informaciją pažeidimą.

Konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašė, patvirtintame Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 1458 „Dėl Konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir Valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“, 4.25-4.27, 4.29 papunkčiuose yra nustatytos atitinkamos rinkliavos už NVSC teikiamas su biocidiniais produktais susijusias paslaugas ir atitinkamai 4.415.9 papunktyje nustatytos rinkliavos už VMVT teikiamas su biocidiniais produktais susijusias paslaugas. Pažymėtina tai, kad rinkliavos dydžiai yra vienodi už abiejų institucijų teikiamas analogiškas paslaugas.

Biocidinių produktų autorizacijos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugpjūčio 14 d. įsakymo Nr. 421 „Dėl Biocidinių produktų autorizacijos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), kurios nustato biocidinių produktų autorizacijos reikalavimus ir sąlygas, biocidinių produktų dosjė sudarymo reikalavimus ir paraiškų vertinimo principus, biocidinių produktų autorizacijos liudijimų turinį ir galiojimo trukmę, autorizacijos duomenų tvarkymą ir taikomos Reglamento (ES) Nr. 528/2012 89 straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais ir sąlygomis, numatytos yra dvi autorizuojančios įstaigos – NVSC ir VMVT.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Projektu Nr. 1 siūloma atsisakyti VMVT funkcijos – veterinarinių biocidinių produktų autorizacijos liudijimų išdavimo.

Projektu Nr. 2 siūloma atsisakyti VMVT pareigūnams suteikiamos teisės pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus už ANK 49 str. 4 dalyje numatytus administracinius nusižengimus (t. y. biocidinių produktų gamintojui, autorizacijos liudijimų turėtojui už Reglamente (ES) Nr. 528/2012 nustatytų reikalavimų kaupti ir (ar) saugoti informaciją pažeidimus), paliekant tik teisę pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus už ANK 49 str. 1 ir 2 d. numatytus administracinius nusižengimus, t. y. už nusižengimus naudojant neįteisintus biocidinius produktus ar įteisintus nesilaikant reikalavimų).

Priėmus projektus su biocidinių produktų autorizacija susijusios funkcijos bus pavestos vykdyti ne dviem, o vienai institucijai. Toks reglamentavimas leis efektyviau naudoti valstybės biudžeto lėšas, nes VMVT darbų apimtys veterinarinių biocidinių produktų autorizacijos srityje kiekvienais metais mažėja (remiantis Biocidinių produktų duomenų baze VMVT per 5 šių metų mėn. išdavė 5-is biocidinių produktų autorizacijos liudijimus, 2023 m. – 28, 2022 m. – 28, 2021 m. – 40, o NVSC per 5-is šių metų mėn. išdavė virš 130 liudijimų, 2023 m. – 285, 2022 m. – 317, 2021 m. – 269), tačiau sąnaudos nurodytoms funkcijoms vykdyti nemažėja, nes reikalinga ne tik speciali darbo vieta darbui su Europos cheminių medžiagų agentūros (toliau – ECHA) Biocidinių produktų registru R4BP3 ir Tarptautinės vienodos cheminės informacijos duomenų baze (angl. k. International Uniform Chemical Information Database), bet ir specialios apsaugos priemonės darbo vietai (pvz. specialiai įrengtas filmuojamas patalpas su atskira signalizacija, kaip nustatyta ECHA dokumento „Prieiga prie ECHA informacijos“ II priede (https://www.asktheeu.org/de/request/11091/response/37206/attach/6/PRO%200085.pdf?cookie_passthrough=1)). Be to, patalpa, kurioje įrengta aukščiau minėta darbo vieta, gali naudotis tik paskirti asmenys, darbo priemonės irgi išimtinai naudojamos tik darbui su ECHA administruojamomis informacinėmis sistemomis, o kitiems su veterinariniais biocidiniais produktais susijusiems darbams atlikti (pvz., vykdant nacionalinę autorizaciją, susirašinėjant su pareiškėjais ir pan.) reikalinga dar viena darbo vieta su atitinkamomis darbo priemonėmis (kompiuteriu, monitoriumi, spausdintuvu ir pan.). Atsižvelgiant į VMVT darbų apimtį autorizuojant jos kompetencijai priskirtus veterinarinius biocidinius produktus, minėta speciali darbo vieta ir patalpa, kurioje ji yra įrengta, nėra išnaudojamos efektyviai, nes vienam darbuotojui veterinarinių biocidinių produktų autorizacijos funkcijoms atlikti reikalingos dvi darbo vietos ir skirtingos pagrindinės darbo priemonės. Atsisakius biocidinių produktų autorizacijos funkcijos, VMVT tiek minėtą patalpą, tiek veterinarinių biocidinių produktų autorizacijai naudojamas darbo priemonės bei žmogiškuosius išteklius galės naudoti efektyviau, t. y. jai teisės aktais pavestoms

ūkio subjektų priežiūros funkcijoms ar teikdama kitas administracines paslaugas, kurių teikimui nėra keliami tokie griežti organizaciniai reikalavimai.

Be to, NVSC, kuris paskirtas vykdyti kompetentingos institucijos funkcijas, dalyvauja susirinkimuose ir mokymuose, organizuojamuose biocidinių produktų autorizacijos klausimais (ECHA apmoka tik vieno žmogaus vizitą).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad šių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių priėmus Įstatymo projektą nenumatoma.

Kadangi teisinis reguliavimas nėra keičiamas iš esmės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Sprendimų poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo ir įgyvendinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų įgyvendinimas neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės. Priešingai, ūkio subjektams bus paprasčiau komunikuoti su viena institucija, ypač atsižvelgiant į tai, kad kai kurie biocidiniai produktai priskiriami keliems biocidinių produktų tipams (t. y. naudojami skirtingomis paskirtimis), todėl pareiškėjai, taikant pereinamojo laikotarpio priemones, turėdavo du kartus tą patį biocidinį produktą autorizuoti skirtingose institucijose ir mokėti dvigubą autorizacijos mokestį, gauti du autorizacijos liudijimus su skirtingais autorizacijos numeriais.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kitų įstatymų priimti ir keisti nereikės. Reikės keisti:

1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimą Nr. 686 „Dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr.528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo“

2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimą Nr. 1458 „Dėl Konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir Valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“

3) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugpjūčio 14 d. įsakymą Nr. 421 „Dėl Biocidinių produktų autorizacijos taisyklių patvirtinimo“

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai neapibrėžiami ir galiojantys nekeičiami.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turėtų priimti

Kartu su projektais turės būti keičiami Aiškinamojo rašto 9 punkte nurodyti teisės aktai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pakeitimo projektus rengs Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugpjūčio 14 d. įsakymo Nr. 421 „Dėl Biocidinių produktų autorizacijos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.

Šie teisės aktai turėtų įsigalioti nuo 2025 m. sausio 1 d., kartu su Projektų Nr. 1 ir Nr. 2 įsigaliojimu.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Papildomų valstybės biudžeto lėšų Projektų įgyvendinimui skirti nereikės, nes bus perskirstytas finansavimas (28,2 tūkst. Eur) tarp VMVT ir NVSC skiriamo finansavimo.

NVSC dirba su ECHA administruojamomis informacinėmis sistemomis, todėl papildomų lėšų specialiai darbo vietai įrengti ar jos apsaugai užtikrinti nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Projektai derinti darbo tvarka su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, NVSC, VMVT. Projektams pritarta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Nėra.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia Seimo nariai:

Viktoras Pranckietis

Vidmantas Kanopa

Juozas Baublys

Jonas Gudauskas

Sergejus Jovaiša

Vigilijus Jukna

Kęstutis Mažeika

Andrius Vyšniauskas